

b. İthalat

2003 yılında ithalat 2002 yılına göre % 33,3'lük artışla 51.553,8 milyon dolardan 68.734,1 milyon dolara yükselmiştir. Tarım ve ormancılık ürünleri ithalatı % 49,8'lik artışla 1.705,7 milyon dolardan 2.554,4 milyon dolara, balıkçılık ürünleri ithalatı % 233,6'lık artışla 1,2 milyon dolardan 4 milyon dolara, madencilik ve taşocakçılığı ürünleri ithalatı % 51,2'lik artışla 7.199,5 milyon dolardan 10.884,5 milyon dolara, imalat sanayi ürünleri ithalatı % 30,1'lik artışla 42.234,9 milyon dolardan 54.927,5 milyon dolara yükselmiştir (Tablo 89).

Tablo 89: Sektörlere Göre İthalat

Sektörler	(Milyon \$)											
	Değer				Pay (%)				Değişim (%)			
	2000	2001	2002	2003	2000	2001	2002	2003	2001	2002	2003	
Tarım ve Ormancılık	2.127,0	1.412,3	1.705,7	2.554,4	3,9	3,4	3,3	3,7	-33,6	20,8	49,8	
Balıkçılık	1,7	0,9	1,2	4,0	0,0	0,0	0,0	0,0	-48,3	36,4	233,6	
Madencilik ve Taşocakçılığı	7.104,7	6.582,6	7.199,5	10.884,5	13,0	15,9	14,0	15,8	-7,3	9,4	51,2	
İmalat	44.973,1	33.220,1	42.234,9	54.927,5	82,5	80,2	81,9	79,9	-26,1	27,1	30,1	
Diğer	296,3	183,2	412,5	363,7	0,5	0,4	0,8	0,5	-38,2	125,2	-11,8	
Toplam	54.502,8	41.399,1	51.553,8	68.734,1	100,0	100,0	100,0	100,0	-24,0	24,5	33,3	

Kaynak: DİE

Toplam ithalat içinde imalat sanayi ürünlerinin payı gerilerken, tarım ve ormancılık ürünleri ile madencilik ve taşocakçılığı ürünleri ithalatının payı yükselmiştir. 2002 yılında toplam ithalat içinde % 81,9 olan imalat sanayi ürünlerinin payı 2003 yılında % 79,9'a düşmüş, % 3,3 olan tarım ve ormancılık ürünlerinin payı % 3,7'ye, % 14 olan madencilik ve taşocakçılığı ürünlerinin payı ise % 15,8'e yükselmiştir.

Ana mal grupları itibariyle bir önceki yıla göre 2003 yılında sermaye (yatırım) malları ithalatı % 32,1'lik artışla 8.492,5 milyon dolardan 11.222,1 milyon dolara, ara (ham madde) malları ithalatı % 32,3'lük artışla 37.442,9 milyon dolardan 49.535,6 milyon dolara, tüketim malları ithalatı % 50'lik artışla 5.008 milyon dolardan 7.510,7 milyon dolara yükselmiştir (Tablo 90).

Tablo 90: Ana Mal Gruplarına Göre İthalat

Mal Grupları	(Milyon \$)											
	Değer				Pay (%)				Değişim (%)			
	2000	2001	2002	2003	2000	2001	2002	2003	2001	2002	2003	
Sermaye (Yatırım) Malları	11.341,5	6.964,4	8.492,5	11.222,1	20,8	16,8	16,5	16,3	-38,6	21,9	32,1	
Ara (Ham madde) Malları	35.710,2	29.971,2	37.442,9	49.535,6	65,5	72,4	72,6	72,1	-16,1	24,9	32,3	
Tüketim Malları	7.220,0	4.083,7	5.008,0	7.510,7	13,2	9,9	9,7	10,9	-43,4	22,6	50,0	
Diğerleri	231,1	379,8	610,4	465,7	0,4	0,9	1,2	0,7	64,3	60,7	-23,7	
Toplam	54.502,8	41.399,1	51.553,8	68.734,1	100,0	100,0	100,0	100,0	-24,0	24,5	33,3	

Kaynak: DİE

Toplam ithalat içinde sermaye (yatırım) malları ve ara (hammadde) mallarının payı azalırken, tüketim mallarının payı artmıştır. 2002 yılında toplam ithalat içinde % 9,7 olan tüketim mallarının payı, 2003 yılında % 10,9'a yükselmiş, % 16,5 olan sermaye mallarının payı % 16,3'e, % 72,6 olan ara mallarının payı % 72,1'e düşmüştür.

2003 yılında fasillara göre yapılan ithalat sıralamasında, 11.398,7 milyon dolar ile mineral yakıtlar ve mineral yağlar ilk sırada yer alırken, onu 10.188,3 milyon dolar ile kazanlar, makineler, mekanik cihazlar, 5.487,3 milyon dolar ile elektrikli makine ve cihazlar, 5.369,1 milyon dolar ile kara taşıtları ve bunların aksam, parçaları, 4.686,1 milyon dolar ile demir ve çelik ithalatı izlemiştir. Toplam ithalat içinde mineral yakıtlar ve mineral yağlar ithalatının payı % 16,6, kazanlar, makineler, mekanik cihazlar ithalatının payı % 14,8, elektrikli makine ve cihazlar ithalatının payı % 8, kara taşıtları ve bunların aksam parçaları ithalatının payı % 7,8, demir ve çelik ithalatının payı % 6,8 olmuştur (Tablo 91).

Tablo 91: İthalatımızda İlk On Fasil (2003 Yılı Değer Sıralamasına Göre)

Fasıllar	Değer			Pay (%)			(Milyon \$) Değişim (%)	
	2001	2002	2003	2001	2002	2003	2002	2003
Mineral yakıtlar ve mineral yağlar	8.339,4	9.203,9	11.398,7	20,1	17,9	16,6	10,4	23,8
Kazanlar, makineler, mekanik cihazlar	6.304,3	8.173,6	10.188,3	15,2	15,9	14,8	29,7	24,6
Elektrikli makine ve cihazlar	3.635,9	4.356,3	5.487,3	8,8	8,5	8,0	19,8	26,0
Kara taşıtları ve bunların aksam, parçaları	1.827,1	2.332,7	5.369,1	4,4	4,5	7,8	27,7	130,2
Demir ve çelik	1.797,4	2.905,0	4.686,1	4,3	5,6	6,8	61,6	61,3
Plastik ve mamülleri	1.733,4	2.382,1	3.232,9	4,2	4,6	4,7	37,4	35,7
Organik kimyasal ürünler	1.625,0	1.887,5	2.250,2	3,9	3,7	3,3	16,2	19,2
Eczacılık ürünleri	1.087,8	1.439,4	2.012,8	2,6	2,8	2,9	32,3	39,8
Pamuk, pamuk ipliği, pamuklu mensucat	950,1	1.293,2	1.636,9	2,3	2,5	2,4	36,1	26,6
Optik alet ve cihazlar	953,1	1.088,7	1.350,3	2,3	2,1	2,0	14,2	24,0
Toplam İthalat	41.399,1	51.553,8	68.734,1	100,0	100,0	100,0	24,5	33,3

Kaynak: DİE

c. Ülke Gruplarına Göre Ticaret

2003 yılında bir önceki yıla göre OECD ülkelerine yapılan ihracat % 28,5, Türkiye Serbest Bölgelerine yapılan ihracat % 31,6, OECD üyesi olmayan ülkelere yapılan ihracat % 33 artış göstermiştir. Toplam 46.877,6 milyon dolarlık ihracatın 30.262,9 milyon dolarlık kısmı OECD ülkelerine, 1.892,6 milyon dolarlık kısmı Türkiye Serbest Bölgelerine, 14.722,1 milyon dolarlık kısmı OECD üyesi olmayan ülkelere yapılmıştır. Toplam ihracat içinde OECD ülkelerinin payı % 64,6, Türkiye Serbest Bölgelerinin payı % 4, OECD üyesi olmayan ülkelerin payı % 31,4 olmuştur (Tablo 92).